

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: _____

ΤΑΞΗ: Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: _____

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΛΥΣΙΟΥ ΥΠΕΡ ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ, 1 – 3

[1] Εἰ μὴ συνήδη, ὧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἠγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. [2] ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἠγήσεσθαι. [3] ἀξιῶ δέ, ὧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλεόν εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἠγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἴππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A 1. Να επιβεβαιώσετε ή να απορρίψετε το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων σημειώνοντας την ένδειξη *Σωστό ή Λάθος* σε καθεμιά από αυτές (Μονάδες 6).

- i. Στη φράση «πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον» ο Μαντίθεος δηλώνει την ευγνωμοσύνη του προς τους κατηγορούς.
- ii. «ἠγοῦμαι γὰρ ... εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι»: Ο Μαντίθεος θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀπολογία γιὰ τὶς ἰδιωτικὲς ὑποθέσεις εἶναι περιττή.
- iii. «καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος»: Ο Μαντίθεος με αὐτὰ τὰ λόγια ἐκφράζει τὴ βεβαιότητά του ὅτι κάποιοι συμπολίτες του ἔχουν ἐχθρικά αἰσθήματα ἀπέναντί του.
- iv. «τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι»: Ο Μαντίθεος ἀναφέρεται στὴν ἀποκατάσταση του δημοκρατικοῦ πολιτεύματος στὴν Αθήνα.

- v. Ο Μαντίθεος θεωρεί ότι η απόδειξη του δημοκρατικού του ήθους είναι στοιχείο αρκετό για την επικύρωση της εκλογής του.
- vi. Η φράση «*πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἴππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας*» αποτελεί το κατηγορητήριο σε βάρος του Μαντιθέου.

A 2. Να καταγράψετε δύο φράσεις του αποσπάσματος με τις οποίες ο Μαντίθεος υπαινίσσεται ότι οι κατήγοροί του είναι συκοφάντες. (Μονάδες 4)

Μονάδες 10

B 1. Ένας από τους στόχους του προοιμίου είναι η *πρόσεξις*. Επιτυγχάνεται, κατά τη γνώμη σας, ο στόχος αυτός στο συγκεκριμένο προοίμιο;

Μονάδες 10

B 2. Να συνδέσετε τα στοιχεία της στήλης Α' με τα στοιχεία της στήλης Β':

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. Πλάτων	α. θεωρείται ο επιφανέστερος ρήτορας συμβουλευτικών λόγων
2. Πρόθεσις	β. τονίζει την παιδευτική αξία της ρητορικής
3. Δικανικός	γ. αρνείται να χαρακτηρίσει επιστήμη ή τέχνη τη ρητορική
4. Γοργίας ο Λεοντίνος	δ. καλλιέργησε την πολιτική και ιδιαίτερα την επιδεικτική ρητορεία
5. Μαρτυρική κατάθεση	ε. βραχυλογικός συλλογισμός
6. Ισοκράτης	στ. σύντομη έκθεση του θέματος
7. Κλεψύδρα	ζ. χρονόμετρο
8. Δημοσθένης	η. άτεχνη πίστη
9. Πανηγυρικός	θ. λόγος που εκφωνείται στα δικαστήρια
10. Ενθύμημα	ι. λόγος που εκφωνείται σε εορτές και συγκεντρώσεις

Μονάδες 10

B 3. α) Με καθέναν από τους ακόλουθους ρηματικούς τύπους του κειμένου να σχηματίσετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό, απλό ή σύνθετο, της νέας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την παραγωγική κατάληξη που σας δίνεται σε παρένθεση: *ποιεῖν(-τής), εἶχον(-μα), καθεστηκόσι(-η), ἠγήσεσθαι(-ία), λέγοντος(-μα).*

Μονάδες 5

B 3. β) *βιώσιμος, αποδεικτικός, φάσμα, απραξία, ανοχή:* να βρεθούν οι ετυμολογικώς συγγενείς λέξεις των παραπάνω μέσα από το αρχαίο κείμενο.

Μονάδες 5

B 4. Ο Διονύσιος ο Αλικαρνασσεύς ήταν ιστοριογράφος αλλά και ρητοροδιδάσκαλος, ο οποίος ασχολήθηκε μεταξύ άλλων με τη συγγραφή δοκιμίων για πολλούς ρήτορες. Το απόσπασμα που ακολουθεί αναφέρεται στα προοίμια του Λυσία. Αφού το μελετήσετε προσεκτικά, να εντοπίσετε και να σχολιάσετε στο προοίμιο του *Υπέρ Μαντιθέου* λόγου

α) ένα σημείο διαφοροποίησης από τις συνηθισμένες ρητορικές τεχνικές

β) δύο σημεία στα οποία τις ακολουθεί

«Υποστηρίζω ότι ο Λυσίας είναι ο πιο ικανός απ' όλους και ο πιο ευχάριστος, όταν αρχίζει τους λόγους. Καταλαβαίνω ότι δεν είναι εύκολο να αρχίσει κάποιος καλά, αν τυχόν θέλει να κάνει μια σωστή αρχή και να μην πει ό, τι του έρθει (διότι αρχή και προοίμιο δεν είναι αυτό που λέγεται πρώτα, αλλά αυτό το τμήμα του προτεινόμενου λόγου που δεν θα ωφελούσε να τοποθετηθεί πουθενά καλύτερα παρά στην αρχή). Παρατηρώ ακόμα ότι ο ρήτορας χρησιμοποιεί όλους τους τρόπους που προτείνουν τα ρητορικά εγχειρίδια για το προοίμιο και που απαιτούν οι περιστάσεις. Άλλες φορές αρχίζει στο πρώτο πρόσωπο με αυτοέπαινο, άλλοτε με κατηγορίες για τον αντίδικο, αντικρούοντας αρχικά τις κατηγορίες εις βάρος του, αν τύχει να έχει κατηγορηθεί πρώτος. Μερικές φορές κερδίζει την εύνοια των δικαστών στο πρόσωπό του και στην υπόθεση, επαινώντας και κολακεύοντάς τους. Άλλοτε υποδεικνύει τη δική του μειονεκτική θέση και την πλεονεκτική θέση του αντιδίκου του και ότι ο αγώνας μεταξύ τους είναι άνισος. Κάποιες φορές παρουσιάζει την υπόθεσή του ως κοινού ενδιαφέροντος, σημαντική για όλους και τέτοια που αξίζει την προσοχή των δικαστών, ή γενικά επινοεί οποιοδήποτε άλλο επιχείρημα που μπορεί να ωφελήσει τον ίδιο και να μειώσει τον αντίδικο του.

Αφού παρουσιάσει όλα αυτά σύντομα και απλά, με φρόνιμα διανοήματα, κατάλληλες ρήσεις και μετριοπαθή επιχειρήματα, στη συνέχεια περνάει βιαστικά στην

έκθεση της υπόθεσης, όπου κάνει μια προκαταρκτική αναφορά στα αποδεικτικά επιχειρήματα που θα χρησιμοποιήσει αργότερα, και αφού προετοιμάσει έτσι το ακροατήριό του να ακούσει με προθυμία ό, τι πρόκειται να πει, περνάει στη διήγηση. Αυτή η έκθεση της υπόθεσης είναι συνήθως στον Λυσία το όριο μεταξύ του προοιμίου και της διήγησης, έχει τύχει όμως μερικές φορές να αρχίσει με αυτή μόνο την έκθεση. Μερικές φορές πάντως ξεκινά δίχως προοίμιο, με τη διήγηση, κάνοντας αυτή αρχή του λόγου του.

(Διονύσιος Αλικαρνασσεύς, «Περί των αρχαίων ρητόρων, Λυσίας 17»)

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ 1, 3, 2 – 6

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Επειδή οι Μύριοι (μισθοφορικός στρατός Ελλήνων που συγκέντρωσε ο Κύρος – ανάμεσά τους πολλοί Σπαρτιάτες με αρχηγό τον Κλέαρχο) κατάλαβαν ότι ο αληθινός σκοπός της εκστρατείας ήταν ο πόλεμος εναντίον του αδελφού του Αρταξέρξη, αρνήθηκαν να συνεχίσουν την πορεία τους στην Ασία. Ο Κλέαρχος προσπάθησε να μεταπείσει τους Μυρίους λέγοντας ότι βρέθηκε σε δίλημμα.

Ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη δὴ μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι ἢ πρὸς ἐκεῖνον ψευδάμενον μεθ' ὑμῶν εἶναι. Εἰ μὲν δὴ δίκαια ποιήσω οὐκ οἶδα, αἰρήσομαι δ' οὖν ὑμᾶς καὶ σὺν ὑμῖν ὅ,τι ἂν δέη πείσομαι. Καὶ οὐποτε ἔρεϊ οὐδεὶς ὡς ἐγὼ Ἕλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους, προδοὺς τοὺς Ἕλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην, ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐ θέλετε πείθεσθαι, ἐγὼ ὑμῖν ἔψομαι καὶ ὅ,τι ἂν δέη πείσομαι. Νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους.

ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. ἔπομαι + δοτική = ακολουθώ κάποιον
2. ὅ,τι ἂν δέη= οτιδήποτε χρειαστεί

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ 1. Να αποδοθεί στη νέα ελληνική απόσπασμα: «Εἰ μὲν δὴ δίκαια ποιήσω ... φίλους καὶ συμμάχους».

Μονάδες 20

Γ 2. Ποιο δίλημμα αντιμετωπίζει ο Κλέαρχος και πώς αιτιολογεί την τελική του απόφαση;

Μονάδες 10

Γ 3. α) «προδοὺς τοὺς Ἕλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην, ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐ θέλετε πείθεσθαι, ἐγὼ ὑμῖν ἔψομαι καὶ ὅ,τι ἂν δέη πείσομαι. Νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους»: να εντοπίσετε τα ουσιαστικά του παραπάνω χωρίου και να τα μεταφέρετε στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού.

Μονάδες 6

Γ 3. β) «Εἰ μὲν δὴ δίκαια ποιήσω, αἰρήσομαι δ' οὖν ὑμᾶς»: να μεταφέρετε τα ρήματα του αποσπάσματος στο β' ενικό της οριστικής αορίστου και παρακειμένου.

Μονάδες 4

Γ 4. α) «Νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους»: να γραφούν τα υποκείμενα των ρηματικών τύπων του παραπάνω χωρίου (στο απαρέμφατο να δηλωθεί αν υπάρχει ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία).

Μονάδες 2

Γ 4. β) «ὡς ἐγὼ Ἕλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους, προδοὺς τοὺς Ἕλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην, ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐ θέλετε πείθεσθαι, ἐγὼ ὑμῖν ἔψομαι»: να εντοπιστούν οι ρηματικοί τύποι του αποσπάσματος και να γραφούν τα αντικείμενά τους.

Μονάδες 6

Γ 4. γ) *συμπορεύεσθαι, φίλους*: να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους παραπάνω τύπους που βρίσκονται υπογραμμισμένοι στο κείμενο.

Μονάδες 2

Με επιτυχία